

Kerkuil

Natuurvereniging Ken en Geniet in Dongen koestert een uilennest. Dat plots, tegen de bedoeling in, brandschoon werd.

Wie maakte van de uilenkast een kanariepietenkooi?

Na restauratie en conservering wordt de Oude Kerk meer en meer een evenementenlocatie. Een buurtcomité vreest parkeer- en geluidsoverlast. Maar hoe zit het met de rust van de kerkuil?

door
Kees den Exter

kees.denexter@bndestem.nl

De kerkuil maakt een lastige periode door.

Wie heeft de uilenkast in het koor van de Oude Kerk in Dongen zó schoon gemaakt, dat er bij wijze van spreken kanariepieten in gehouden zouden kunnen worden? Met die vraag worstelt Thieu Verharen van de Dongense natuurvereniging Ken en Geniet sinds hij kortgeleden een inspectiebezoek bracht aan het nest. “Het was brandschoon en er lag zelfs schelpenzand in. Dat is het laatste wat een uil wil. Daarom laten wij bij een inspectie- en schoonmaakbezoek juist altijd wat uilenballen en mest achter om de vogel een vertrouwde geur te bieden”, aldus Verharen. Normaliter bezoekt een delegatie van Ken en Geniet en de Protestantse Kerk, eens per jaar het nest. Verharen: “Dat is eind mei, begin juni, als we zeker weten dat het broedseizoen achter de rug is, jonkies of geen jonkies. We zeggen altijd maar dat je beter te laat kunt kijken dan verstoren.”

In de dertig jaar dat Ken en Geniet de kast in beheer heeft, gaf de inspectie een wisselend beeld te zien: “Negen op tien keer waren er de sporen van een uilenbroedsel. Dus uilenballen, mest en wat takken. Maar soms hadden kraaien of kauwen het nest overgenomen en dan lagen er vooral veel takken. Die werden dan grotendeels opgeruimd, maar we zorgden altijd dat er wat uilensporen achterbleven, om de geur vertrouwd te houden.”

De afgelopen jaren is het schip van de kerk, een ruïne, geconserveerd.

In de zijgevel van het koor van de Oude Kerk in Dongen zit op grote hoogte een deurtje. Daarachter bevindt zich de uilenkast.

Verharen spreekt van een succesvol project. In dertig jaar heeft er 25 keer een uil gebroed. Dat heeft in totaal tachtig jonge uiltjes doen uitvliegen. Vorige week hield Verharen een inleiding over het uilenproject tijdens een bijeenkomst waarop een buurtcomité wat kritische noten kraakte over de exploitatieplannen die de stichting De Oude Kerk heeft. Het comité vreest parkeer- en geluidsoverlast van (grootschalige) evenementen en verstoring van de kerkuil en vleermuizen.

De uilenkast achter het deurtje in de zijgevel van de Oude Kerk.

In het kader van die inleiding bracht Verharen enkele weken geleden nog een bezoek aan de kerk en ontdekte tot zijn verbazing een brandschone uilenkast. Een verband met de restauratie en conservering, die afgelopen jaren plaatsvonden, was gauw gelegd, niet op de laatste plaats omdat de aannemer - in goed overleg- nog wat verbeteringen aanbracht aan de kast.

Verharen: "Ik heb het gevraagd aan de aannemer en aan degene binnen het stichtingsbestuur die de kar trok bij de bouwwerkzaamheden. Zij weten van niks." Overigens is Verharen niet bang dat de restauratiewerkzaamheden noch toekomstige evenementen in en rond de kerk, de uil zullen verjagen: "Er heeft nu al vier jaar geen uilenpaar meer gebroed, maar dat kan ook te maken hebben met andere omstandigheden. Bijvoorbeeld omdat kraaien of kauwen hen voor zijn geweest. Misschien vinden ze dat er in de omgeving onvoldoende voedsel is te vinden. Misschien vinden ze dat de omgeving verstoord is door het drukker wordende verkeer. De bouwwerkzaamheden zullen er ook geen goed aan gedaan hebben. De schuilplaats in de ruïne is bij de conservering verdwenen. Dat is wel jammer, want ze hebben wel graag een schuilplaats in de buurt van het nest. Maar ik denk dat het allemaal wel goed komt. Ik verwacht dat de kerkuil terugkomt, ondanks de evenementen." Wel heeft Verharen nog een boodschap aan het gemeentebestuur: "Met het oog op de uilen had de bouwvergunning voor de restauratie best getoetst kunnen worden aan de Flora- en Faunawet. Dat moet eigenlijk ook gebeuren met de aanpassing van het bestemmingsplan die nu in de maak is.

Kerkuil is beschermde vogelsoort

De kerkuil is een beschermde diersoort. In 1979 werd het aantal broedparen in Nederland geschat op honderd. Het aantal broedparen is tegenwoordig circa 3000. Als het in Nederland lang vriest of als er lange tijd sneeuw ligt gaan veel kerkuilen dood. Dat komt gedeeltelijk omdat zij nauwelijks een vetvoorraad hebben zoals veel andere soorten vogels.

Bovendien zijn muizen in de winter moeilijker te vangen. Het is voor kerkuilen tegenwoordig moeilijk om een geschikte nestplaats te vinden. Veel uilengaten in boerenschuren zijn dichtgemaakt. Galmgaten van kerktorens zijn afgesloten met gaas om duiven en kraaien buiten te houden. Nestkasten zijn een geschikt alternatief voor de kerkuil. Tegenwoordig beheren en controleren circa duizend vrijwilligers zo'n 10.000 nestkasten.